

BiH", brojevi 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07 i 87/09) i članka 26. stavka 1) točka (i) Poslovnika Doma naroda ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06 i 91/07), Ustavnopravno povjerenstvo Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 95. sjednici održanoj dana 19. ožujka 2010. godine, i Ustavnopravno povjerenstvo Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 54. sjednici, održanoj dana 25. ožujka 2010. godine, utvrdila su pročišćeni tekst Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, ("Službeni glasnik BiH" brojevi 16/03 i 102/09) u kojem su naznačeni dani stupanja na snagu navedenog zakona i njegove izmjene i dopune.

ZAKON
O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA
U BOSNI I HERCEGOVINI
PROČIŠĆENI TEKST

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje, promiče i štiti ravnopravnost spolova, jamče jednake mogućnosti i ravnopravan tretman svih osoba, bez obzira na spol, u javnoj i privatnoj društvenoj sferi, te uređuje zaštita od diskriminacije po osnovi spola.

Članak 2.

- (1) Osobe muškog i ženskog spola su ravnopravne.
- (2) Puna ravnopravnost spolova jamči se u svim društvenim područjima, uključujući ali se ne ograničavajući na područja obrazovanja, gospodarstva, zapošljavanja i rada, socijalne i zdravstvene skrbi, sporta, kulture, javnog života i medija, bez obzira na bračno i obiteljsko stanje.
- (3) Diskriminacija na temelju spola i spolne orijentacije zabranjena je.
- (4) Diskriminacijom se ne smatra uvođenje, donošenje i provedba privremenih posebnih mjera s ciljem otklanjanja postojeće neravnopravnosti, promicanja jednakosti i zaštite ravnopravnosti spolova.
- (5) Diskriminacijom po osnovi spola ne smatra se norma, kriterij ili praksa koju je moguće objektivno opravdati postizanjem zakonitog cilja, razmjernog poduzetim nužnim i opravdanim mjerama.

DIO DRUGI - DISKRIMINACIJA

Članak 3.

- (1) Diskriminacija po osnovi spola je svako stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe ili skupine osoba utemeljeno na spolu zbog kojega se osobama ili skupini osoba otežava ili negira priznavanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava ili sloboda.
- (2) Po obliku diskriminacija može biti izravna, neizravna, uznemiravanje, seksualno uznemiravanje, poticanje na diskriminaciju i nasilje po osnovi spola.

Članak 4.

- (1) Izravna diskriminacija po osnovi spola postoji kada je osoba ili skupina osoba bila tretirana, tretira se ili može biti tretirana nepovoljnije u odnosu na drugu osobu ili skupinu osoba u istoj ili sličnoj situaciji.
- (2) Neizravna diskriminacija po osnovi spola postoji kada prividno neutralna pravna norma, kriterij ili praksa jednaka za sve je dovela, dovede ili bi mogla dovesti u nepovoljniji položaj osobu ili skupinu osoba jednoga spola u usporedbi s osobom ili skupinom osoba drugoga spola.

Članak 5.

- (1) Uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje utemeljeno na spolu kojim se želi povrijediti dostojanstvo osobe ili skupine osoba i stvoriti zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje ili kojim se postiže takav učinak.
- (2) Seksualno uznemiravanje je svaki neželjeni oblik verbalnog, neverbalnog ili fizičkog ponašanja spolne prirode kojim se želi povrijediti dostojanstvo osobe ili skupine osoba, ili kojim se postiže takav učinak, osobito kad to ponašanje stvara zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Temeljem članka 15. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj 102/09); te članka 41. stavak 1) točka (i) Poslovnika Zastupničkog doma ("Službeni glasnik

- (3) Poticanje na diskriminaciju utemeljenu na spolu, ako je počinjeno s nakanom, izjednačava se s diskriminacijom u smislu članka 3. ovoga Zakona.

Članak 6.

- (1) Zabranjeno je nasilje utemeljeno na spolu.
- (2) Nasilje utemeljeno na spolu je svako djelovanje kojim se nanosi ili može biti nanosena tjelesna, duševna, seksualna ili ekonomska šteta ili patnja, kao i prijetnja takvim djelovanjem, koje sputava osobu ili skupinu osoba da uživa u svojim ljudskim pravima i slobodama u javnoj i privatnoj sferi života.
- (3) Nasilje utemeljeno na spolu uključuje, ali se ne ograničava na:
- nasilje koje se događa u obitelji ili kućanstvu;
 - nasilje koje se događa u široj zajednici;
 - nasilje koje počine ili toleriraju tijela vlasti i druga ovlaštena tijela i pojedinci;
 - nasilje utemeljeno na spolu u slučaju oružanih sukoba.
- (4) Nadležne vlasti obvezne su poduzeti odgovarajuće mjere radi otklanjanja i sprečavanja nasilja utemeljenog na spolu u javnoj i privatnoj sferi života, te osigurati instrumente pružanja zaštite, pomoći i naknade žrtvama.
- (5) Nadležne vlasti obvezne su poduzeti odgovarajuće mjere, uključujući a ne ograničavajući se na područje obrazovanja, radi otklanjanja predrasuda, običaja i svih drugih praksi utemeljenih na ideji inferiornosti ili superiornosti bilo kojega spola, kao i na stereotipnim ulogama osoba muškog i ženskog spola. To uključuje, ali nije ograničeno na izobrazbu i podizanje svijesti među državnim službenicima, u javnosti i na druge načine.

Članak 7.

Viktimizacija je oblik diskriminacije koji postoji kada se osoba ili skupina osoba dovede u nepovoljniji položaj zbog odbijanja naloga za diskriminatorno postupanje, prijave diskriminacije, svjedočenja u postupku zaštite od diskriminacije po osnovi spola ili ako je na bilo koji drugi način sudjelovala u postupku vođenom u slučaju diskriminacije po osnovi spola.

Članak 8.

- (1) Posebne se mjere privremeno uvode radi ostvarivanja stvarne ravnopravnosti spolova i ne smatraju se diskriminacijom, uključujući norme, kriterije ili prakse koje je moguće objektivno opravdati legitimnim ciljem, a moraju biti razmjerne, primjerene i nužne.
- (2) Nadležna državna, entitetska, kantonalna tijela i tijela jedinica lokalne samouprave propisuju posebne mjere zakonima i drugim propisima, drugim aktima, politikama, strategijama i planovima kojima se uređuju pojedina područja društvenog života.

DIO TREĆI - DEFINICIJE

Članak 9.

Izrazi korišteni u ovome Zakonu imaju sljedeća značenja:

- spol** su biološka i psihološka svojstva po kojima se razlikuju osobe muškoga i ženskoga spola, a označava i gender/rod kao sociološki i kulturološki uvjetovanu razliku između osoba muškoga i ženskoga spola i odnosi se na sve uloge i osobine koje nisu uvjetovane ili određene isključivo prirodnim ili biološkim čimbenicima, nego su prije proizvod normi, prakse, običaja i tradicije i vremenom su promjenljivi;
- ravnopravnost spolova** znači da su osoba muškog i ženskog spola jednako prisutne u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata;
- ravnopravan tretman** svih osoba muškog i ženskog spola podrazumijeva osiguranje odsutnosti diskriminacije po osnovi spola;
- jednake mogućnosti svih osoba bez obzira na spol** podrazumijeva odsutnost zapreka za gospodarsko, političko i društveno sudjelovanje po osnovi spola;
- diskriminacija u jeziku** postoji kada se koristi isključivo jedan gramatički rod kao generički pojam;

- institucionalni mehanizmi za ravnopravnost spolova** su tijela i osobe koje uspostavljaju nadležna zakonodavna, izvršna i tijela uprave svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini radi provedbe Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, koordinacije i realizacije programskih ciljeva iz Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine i osiguranja provedbe međunarodnih standarda u području ravnopravnosti spolova;
- Gender akcijski plan Bosne i Hercegovine** je strategija kojom se utvrđuju programski ciljevi za ostvarivanje ravnopravnosti spolova u svim područjima društvenog života i rada, u javnoj i privatnoj sferi.

DIO ČETVRTI - OBRAZOVANJE

Članak 10.

- (1) Svi imaju jednaka prava na obrazovanje, bez obzira na spol.
- (2) Obrazovna institucija ne smije vršiti diskriminaciju utemeljenu na spolu u svezi:
- uvjeta prijema;
 - odbijanja prijema;
 - načina pružanja usluga i beneficija;
 - isključenja iz procesa obrazovanja;
 - vrednovanja dostignutih rezultata u tijeku obrazovanja;
 - jednakih uvjeta u stvaranju karijere i profesionalnog usmjeravanja, stručnog usavršavanja i stjecanja diploma;
 - u drugih mogućih slučajeva.

Članak 11.

- (1) Mjerodavne vlasti, obrazovne ustanove i druge pravne osobe osigurat će da planovi i programi i metodologije osiguraju uspostavu obrazovnog sustava, koji će garantirati eliminaciju nastavnih programa koji sadrže stereotipnu društvenu ulogu muškarca i žene, a koji za posljedicu imaju diskriminaciju i nejednakost spolova.
- (2) Sadržaji, koji promoviraju jednakost spolova, sastavni su dio nastavnog programa za sve razine obrazovanja.
- (3) Mjerodavne vlasti, obrazovne ustanove i druge pravne osobe osigurat će efikasne mehanizme zaštite protiv diskriminacije i seksualnog uznemiravanja i neće poduzimati nikakve stegovne ili druge kaznene mjere prema osobi, zbog činjenice da se on/ona žalio/la na diskriminaciju, uznemiravanje, ili seksualno uznemiravanje, ili je svjedočio/la o diskriminaciji, uznemiravanju, ili seksualnom uznemiravanju.

DIO PETI - UPOŠLJAVANJE, RAD I PRISTUP SVIM OBLICIMA RESURSA

Članak 12.

- (1) Svi su ravnopravni u procesu upošljavanja na temelju spola.
- (2) U suprotnosti je s ovim Zakonom svaka diskriminacija utemeljena na spolu u procesu ponude upošljavanja, otvorenog oglasa, postupku popune slobodnih radnih mjesta, radnog odnosa i otkaza radnog odnosa, osim u slučajevima predviđenim člankom 8. ovoga Zakona.

Članak 13.

- (1) Zabranjena diskriminacija po osnovi spola u radu i radnim odnosima je:
- neprijemljivanje jednake plaće i drugih beneficija za isti rad, odnosno za rad jednake vrijednosti;
 - onemogućavanje napredovanja u poslu pod jednakim uvjetima;
 - onemogućavanje jednakih uvjeta za obrazovanje, osposobljavanje i stručno usavršavanje;
 - neravnomjerna prilagođenost radnih i pomoćnih prostorija i opreme poslodavca biološko-fiziološkim potrebama uposlenika oba spola;
 - različit tretman zbog trudnoće, porođaja ili korištenja prava na porodiljski dopust, što uključuje i onemogućavanje povratka na isti, ili jednako plaćen posao na istoj razini, nakon isteka porodiljskog dopusta, kao i različit tretman muškaraca i žena u svezi donošenja odluke o korištenju odsutnosti nakon rođenja djeteta;
 - bilo koji nepovoljni tretman roditelja ili staratelja u usklađivanju obveza iz obiteljskog i profesionalnog života;

- g) organiziranje posla, podjele zadataka, ili na drugi način određivanja uvjeta rada, otkazivanje radnoga odnosa, tako da se na temelju spola ili bračnog statusa uposleniku dodjeljuje nepovoljniji status u odnosu na druge uposlenike;
 - h) svaka druga radnja ili djelo koje predstavlja neki od oblika izravne ili neizravne diskriminacije utvrđene člankom 4. ovog Zakona.
- (2) Poslodavac je dužan poduzeti efikasne mjere u svrhu sprečavanja uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja i diskriminacije na temelju spola u radu i radnim odnosima utvrđenim stavkom (1) ovoga članka, te ne smije poduzimati nikakve mjere prema uposleniku/ci zbog činjenice da se on/ona žalio/la na uznemiravanje, seksualno uznemiravanje i diskriminaciju na temelju spola.

Članak 14.

- (1) Opći i posebni kolektivni ugovori trebaju biti usuglašeni s odredbama ovoga Zakona i osigurati jednake mogućnosti bez obzira na spol.
- (2) Sindikati i udruge poslodavaca imat će posebnu ulogu u osiguranju jednake zaštite prava na rad i uvjeta pri upošljavanju i osigurati će da ne postoji diskriminacija na temelju spola među članovima, bilo da je izravna ili neizravna.

Članak 15.

- (1) Svi imaju jednaka prava pristupa ekonomskom poslovanju, bez obzira na spol, što podrazumijeva jednak tretman u pristupu svim ekonomskim resursima, privatizaciji, pristupu i korištenju kredita i drugih oblika financijske pomoći, dozvola i registracija za poslovanje, kao i uvjeta za njihovo dobivanje.
- (2) Jednak tretman i jednake mogućnosti, te eliminacija diskriminacije osigurati će se i za žene na selu, kako bi se omogućio njihov ekonomski opstanak i opstanak njihove obitelji.

DIO ŠESTI - SOCIJALNA ZAŠTITA

Članak 16.

- (1) Svi imaju jednaka prava na socijalnu zaštitu bez obzira na spol.
- (2) Zabranjena je diskriminacija na temelju spola u uživanju svih oblika socijalnih prava utvrđenih važećim zakonima, a posebno u slučajevima:
 - a) podnošenja zahtjeva za ostvarenje bilo kojeg prava iz oblasti socijalne zaštite;
 - b) postupka utvrđivanja i načina korištenja socijalnih prava i utvrđenih beneficija;
 - c) prestanka uživanja utvrđenih prava.

Članak 17.

Mjerodavne će vlasti osigurati da zakoni i drugi akti, te mehanizmi, koji se odnose na pristup i korištenje socijalne zaštite, nisu diskriminirajući na temelju spola, bilo izravno ili neizravno.

DIO SEDMI - ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Članak 18.

- (1) Svi imaju jednako pravo na zdravstvenu zaštitu, dostupnost zdravstvenim uslugama, uključujući i one koje se odnose na planiranje obitelji, bez obzira na spol.
- (2) Zdravstvene će institucije poduzeti sve mjere u svrhu sprečavanja diskriminacije na temelju spola u uživanju svih oblika zdravstvene zaštite.
- (3) Mjerodavni će organi vlasti poduzeti posebne mjere u svrhu zaštite i unapređenja reproduktivnog zdravlja žena.

DIO OSMI - ŠPORT I KULTURA

Članak 19.

- (1) Svi imaju jednaka prava i mogućnosti sudjelovanja i pristupa športskom i kulturnom životu bez obzira na spol.
- (2) Mjerodavni organi vlasti, institucije i pravne osobe dužni su poduzeti sve mjere u svrhu sprečavanja diskriminacije na temelju spola, a radi osiguranja jednakih mogućnosti za:
 - a) pristup grani športa ili kulturnom pravcu;

- b) razvoj i pružanje potpore pojedinim granama športa ili kulturnoga pravca;
- c) dodjeljivanje nagrada zajednice za izuzetna športska i kulturna dostignuća unutar iste grane športa ili kulturnog pravca.

DIO DEVETI - JAVNI ŽIVOT

Članak 20.

- (1) Državna tijela na svim razinama ustroja vlasti i tijela lokalne samouprave, uključujući zakonodavnu, izvršnu i sudbenu vlast, političke stranke, pravne osobe s javnim ovlastima, pravne osobe koje su u vlasništvu ili pod nadzorom države, entiteta, kantona, grada ili općine ili nad čijim radom javno tijelo provodi nadzor, osigurat će i promicati ravnopravnu zastupljenost spolova u upravljanju, procesu odlučivanja i predstavljanju. Ova obveza postoji i za sve ovlaštene predlagatelje prilikom izbora zastupnika i izaslanstava u međunarodnim organizacijama i tijelima.
- (2) Ravnopravna zastupljenost spolova postoji u slučaju kada je jedan od spolova zastupljen najmanje u postotku od 40% u tijelima iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Diskriminacijom po osnovi spola smatra se situacija kada ne postoji ravnopravna zastupljenost iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Tijela iz stavka (1) ovoga članka u svrhu ostvarivanja ravnopravne zastupljenosti spolova i otklanjanja diskriminacije dužna su donositi posebne mjere propisane člankom 8. ovoga Zakona.

DIO DESETI - MEDIJI

Članak 21.

- (1) Svi imaju pravo pristupa medijima bez obzira na spol.
- (2) Zabranjeno je javno prikazivanje i predstavljanje bilo koje osobe na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način, s obzirom na spol.
- (3) Mediji su dužni kroz programske koncepte razvijati svijest o ravnopravnosti spolova.

DIO JEDANAESTI - STATISTIČKE EVIDENCIJE

Članak 22.

- (1) Svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u državnim organima na svim razinama, javnim službama i ustanovama, državnim i privatnim poduzećima i ostalim subjektima moraju biti prikazani po spolu.
- (2) Statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju, sukladno stavku (1) ovoga članka, moraju biti sastavni dio statističke evidencije i dostupni javnosti.

DIO DVANAESTI - SUDBENA ZAŠTITA

Članak 23.

- (1) Svatko tko smatra da je žrtva diskriminacije ili da mu je diskriminacijom povrijeđeno neko pravo može tražiti zaštitu toga prava u postupku u kojemu se odlučuje o tomu pravu kao glavnom pitanju, a može tražiti i zaštitu u posebnom postupku za zaštitu od diskriminacije sukladno Zakonu o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09).
- (2) Žrtva diskriminacije, prema odredbama ovoga Zakona, ima pravo na naknadu štete prema propisima kojima se uređuju obvezni odnosi.
- (3) Sve odluke nadležnih sudbenih tijela donesene povodom povrede neke od odredaba ovoga Zakona će sudovi na razini Bosne i Hercegovine dostaviti Agenciji za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, a sudovi u entitetima Bosne i Hercegovine Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine i Gender centru Republike Srpske.

DIO TRINAESTI - OBVEZE NADLEŽNIH ORGANA VLASTI

Članak 24.

- (1) Tijela vlasti na državnoj i entitetskoj razini, kantonalna tijela i tijela jedinica lokalne samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima, pravne osobe u većinskom državnom vlasništvu dužni su u granicama svoje nadležnosti poduzeti sve odgovarajuće i potrebne mjere radi provedbe odredaba

propisanih ovim Zakonom i Gender akcijskim planom Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- a) donošenje programa mjera radi ostvarenja ravnopravnosti spolova u svim područjima i na svim razinama vlasti;
 - b) donošenje novih ili izmjenu i dopunu postojećih zakona i drugih propisa radi usklađivanja s odredbama ovoga Zakona i međunarodnim standardima za ravnopravnost spolova;
 - c) provedbu aktivnosti i mjera iz Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine kroz redovite programe rada, uz osiguranje proračunskih sredstava;
 - d) osiguranje prikupljanja, vođenja, analize i prikazivanja statističkih podataka razvrstanih po spolu.
 - e) Sastavni dio programa mjera za ostvarivanje ravnopravnosti spolova u svim područjima uključuje, ali se ne ograničava na:
 - f) analizu stanja spolova u određenom području;
 - g) provedbu donesenih državnih politika kroz akcijske planove za ravnopravnost spolova;
 - h) mjere za otklanjanje uočene neravnopravnosti spolova u određenom području.
- (2) Nadležna zakonodavna, izvršna i tijela uprave svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini obvezna su utemeljiti odgovarajuće institucionalne mehanizme za ravnopravnost spolova koji će provoditi Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, koordinirati realizaciju programskih ciljeva iz Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine i osigurati provedbu međunarodnih standarda u području ravnopravnosti spolova.
- (3) Nadležna državna, entitetska i kantonalna tijela vlasti, kao i tijela jedinica lokalne samouprave dužna su sve propise i druge akte iz svoje nadležnosti, prije upućivanja u zakonsku proceduru, dostaviti na mišljenje institucionalnim mehanizmima za ravnopravnost spolova iz stavka (2) ovoga članka radi usuglašavanja s odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

DIO ČETRNAESTI - PRAĆENJE I NADZOR NAD PROVEDBOM OVOG ZAKONA

Članak 25.

- (1) Nadzor nad provedbom ovog zakona obavlja Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Radi praćenja primjene ovog Zakona, u okviru Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, osniva se Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija).
- (3) Agencija se organizira i radi sukladno posebnoj odluci koju, na prijedlog Ministarstva iz stavka (1) ovog članka, donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 26.

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine u granicama svojih nadležnosti obavlja sljedeće poslove:

- a) prati i analizira stanje ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini na temelju izvješća koje sastavlja Agencija i izvješća entitetskih gender centara i o tomu godišnje izvješćuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine. O rezultatima analiza i praćenja može sastavljati posebna izvješća, mišljenja, sugestije i preporuke nadležnim tijelima na državnoj razini vlasti;
- b) utvrđuje metodologiju izrade izvješća o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini;
- c) inicira i koordinira izradbu gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine, u suradnji s entitetskim gender centrima, a koji usvaja Vijeće ministara Bosne i Hercegovine;
- d) prati primjenu i koordinira aktivnosti sa svim relevantnim subjektima u procesu provedbe Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine iz članka 24. stavak (2) ovoga Zakona;
- e) surađuje s institucionalnim mehanizmima za ravnopravnost spolova u institucijama na državnoj razini vlasti;
- f) u postupku pripreme nacrtu i prijedloga zakona, podzakonskih i drugih normativnih akata, strategija, planova i programa, a prije dostavljanja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, daje mišljenje o usuglašenosti

navedenih akata s ovim Zakonom i međunarodnim standardima za ravnopravnost spolova;

- g) daje inicijativu i sudjeluje u pripremi zakona, podzakonskih i drugih akata, strategija, planova i programa koji se donose na razini Bosne i Hercegovine, radi utvrđivanja mjera za ostvarivanje ravnopravnosti spolova u svim područjima društvenog života;
- h) daje inicijativu za pokretanje postupka za izmjene i dopune propisa u slučaju neusuglašenosti s odredbama ovoga Zakona, domaćim i međunarodnim standardima za ravnopravnost spolova;
- i) prima i obrađuje molbe, žalbe i predstavke osoba i skupina osoba u kojima se ukazuje na povrede nekog prava iz ovoga Zakona;
- j) Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine donosi Jedinstvena pravila za primanje i obradu molbi, žalbi i predstavki osoba i skupina osoba iz točke 9. ovoga članka;
- k) predstavlja i koordinira aktivnosti, u granicama svoje nadležnosti, na međunarodnoj i regionalnoj razini,
- l) nadzire provedbu ovoga Zakona i, u suradnji s Gender centrom Federacije Bosne i Hercegovine i Gender centrom Republike Srpske, priprema izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova;
- m) surađuje s nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda;
- n) provodi aktivnosti za promicanje ravnopravnosti spolova;
- o) obavlja ostale poslove radi provedbe ovoga Zakona.

Članak 27.

- (1) Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine i Gender centar Republike Srpske prate primjenu Zakona na entitetskoj razini i u tu svrhu posebno obavljaju sljedeće poslove:

- a) prate usuglašenost zakona i drugih akata, politika, strategija, planova i programa koji se donose na entitetskoj razini s domaćim i međunarodnim standardima za ravnopravnost spolova;
 - b) daju mišljenje o usuglašenosti zakona i drugih akata, politika, strategija, planova i programa koji se donose na entitetskoj razini s odredbama ovoga Zakona i drugim domaćim i međunarodnim standardima za ravnopravnost spolova i pokreću inicijative za usuglašavanje;
 - c) prate i analiziraju stanje ravnopravnosti spolova u entitetima;
 - d) pripremaju i izrađuju redovita i posebna izvješća o stanju ravnopravnosti spolova u određenim područjima, pripremaju i sastavljaju informacije, mišljenja i preporuke koje dostavljaju entitetskim vladama i drugim nadležnim tijelima i organima;
 - e) primaju i obrađuju molbe, žalbe i predstavke osoba i skupina osoba u kojima se ukazuje na povrede nekog prava iz ovoga Zakona u skladu s Jedinstvenim pravilima iz članka 26. stavak (1) točka i) ovoga Zakona;
 - f) surađuju s institucionalnim mehanizmima iz članka 24. stavak (2) ovoga Zakona;
 - g) predstavljaju i koordiniraju aktivnosti, u granicama svoje nadležnosti, na regionalnoj razini;
 - h) surađuju s nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda;
 - i) pružaju stručnu i savjetodavnu podršku i pomoć svim institucijama sustava i drugim partnerima.
- (2) Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine i Gender centar Republike Srpske obavljaju i druge poslove u vezi s unapređenjem i promicanjem ravnopravnosti spolova u entitetima.

Članak 28.

Mjerodavni organi vlasti i druge državne institucije, poslodavci, te druge pravne i fizičke osobe, dužni su pružiti sve potrebne informacije i omogućiti uvid u dokumentaciju na zahtjev Agencije, Gender centra FBiH i Gender centra RS odmah, a najkasnije u roku od 15 dana.

DIO PETNAESTI - KAZNENE ODREDBE

Članak 29.

Tko čini nasilje, uznemiravanje ili seksualno uznemiravanje utemeljeno na spolu kojim se ugrožava mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od šest mjeseci do pet godina.

Članak 30.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 30.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:
- ne poduzme odgovarajuće mjere i efikasne mehanizme zaštite protiv diskriminacije na temelju spola, uznemiravanja i seksualnog uznemiravanja;
 - ne poduzme odgovarajuće mjere radi eliminacije i sprečavanja zabranjene diskriminacije na temelju spola u radu i radnim odnosima kako je definirano članku 12. i 13. ovog Zakona;
 - ne osigura planove, programe i metodologije u obrazovnim institucijama koje će jamčiti eliminaciju stereotipnih programa, koji za posljedicu imaju diskriminaciju i nejednakost među spolovima;
 - ne razvrstava po spolu statističke podatke i informacije, koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju;
 - ne omogući javnosti uvid u statističke podatke koje se vode shodno ovim Zakonom;
 - na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način predstavlja bilo koju osobu javno, s obzirom na spol.
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 100 KM do 1.000 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi kao i pojedinci koji samostalno obavljaju djelatnost osobnim radom sredstvima u vlasništvu građana.
- (3) Niti jedna odredba ovoga članka ne može se tumačiti kao ograničavanje ili umanjivanje prava na vođenje kaznenog ili građanskog postupka, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.
- (4) Do donošenja odgovarajućeg zakona o prekršajima Bosne i Hercegovine, prekršajni postupak po odredbama ovoga Zakona vodit će tijela mjerodavna za ovaj postupak u entitetima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.
- (5) Novčana kazna naplaćuje se u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- (6) Rješenja o prekršajima se izvršavaju sukladno važećem zakonu entiteta, odnosno Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 31.

Procesuiranje i donošenje odluka radi kaznenih djela i djela prekršaja utvrđenih ovim Zakonom žurne je naravi i ima prioritet u radu mjerodavnih organa.

DIO ŠESNAESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 32.

- (1) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice predložit će osnivanje Agencije za ravnopravnost spolova u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Svi državni i entitetski zakoni, kao i drugi odgovarajući propisi usuglasit će se s odredbama ovoga Zakona, najkasnije u roku od 6 mjeseci.

Članak 33.

Pročišćeni tekst Zakona bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01/1,02/1-02-3-23/10

25. ožujka 2010. godine

Predsjedatelj Ustavnopravnog povjerenstva Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH	Predsjedatelj Ustavnopravnog povjerenstva Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH
Šefik Džaferović, v. r.	Ivo Miro Jović, v. r.